

mode ministrare non posses, presertim cum mandemus eisdem in Ecclesia provideri, qui nec meritis, neque scientia, aut etiam in parochialibus Ecclesiastica beneficia promerentur, ne dum in Ecclesia Bracarensi, quorum vita & scientia nobis est penitus ignota: de quibus si certitudinem haberemus, nec in majoribus Ecclesiis eis, nec in minoribus praeceperemus provideri, & licet idoneis in tuis capellis, & in aliis parochialibus Ecclesiis extra civitatem velis juxta mandatum Apostolicum providere, cum omnibus in majori providere non possis: ipsi tamen provisionem in Ecclesiis eisdem recipere dedignantur. Judices quoque, & monitores seu executores, ad quos literas nostras deportant, exceptiones tuas legitimas, quas in eorum propositis presentia, non admittunt, unde postulabas a nobis, ut tibi provideremus benignius in hac parte.]

CAP. XIV.

Minus idoneus in Sacerdotem promoveri, vel ad regimen animarum assumi non debet.

Idem in Concilio generali. a (an. 1215. Romae.)

Um sit ars b artium regimen animarum, districte precipimus, ut Episcopi promovendos in Sacerdotes diligenter instruant & informant, vel per seipso, vel per alios idoneos viros super divinis officiis, Ecclesiasticisque sacramentis, qualiter ea rite valeant celebrare. Quoniam si de caetero rudes & ignaros ordinare praesumpserint (quod quidem facile poterit deprehendi) & ordinatores, & ordinatos ultioni gravi decernimus subjacere. Sanctius enim est (in ordinatione maxime d Sacerdotum) paucos bonos, quam multos malos habere ministros: quia si caecus caecum ducit, ambo in foveam e dilabuntur.

CAP. XV.

Defectus scientia desicit jam promotum.

Honorius III. Capitulo Bremen. f

Uamvis multa proposita fuerint contra Episcopum Calinensem g, quia tamen confessus est coram nobis, se nunquam de Grammatica didicisse, nec etiam legis Donatum, & per evidentiam facti utque adeo de illiteratura, & insufficientia sua constat, quod contra Deum esset, & canonicas sanctiones, tantum in Episcopo tolerare defectum, ipsum a pontificalis officii executione, & ab administratione Calinen. Ecclesiae penitus duximus amovendum.

TITULUS XV. DE SACRA UNCTIONE.

CAP. I.

Ecclesia Graecorum in ordinationibus, & consecrationibus servare debet unctiones, quas servat Ecclesia Romana: Episcopus autem cum consecratur, inungitur chrismate in capite, & manibus: quod si fuerit praetermissum, per tres Episcopos est supplendum.

Innocentius III. b (an. 1204. Roma in Bulgariam.)

Um i venisset ad Apostolicam sedem x Bracarenfis Episcopus, qui in consecratione sua sacram non acceperat unctionem, quoniam apud vos non consecraverunt Pontifices, cum consecratur, inungi, nos quod illi defuerat, mandavimus in ipso suppleri, facientes caput ejus, & manus per Alban. Episcopum, (assistentibus ei duobus Episcopis, secundum morem Ecclesiasticum) sacro chrismate deliniri: (& infra. i) §. 1. Scire te volumus duas esse species unctionis: exteriorem, quae ma-

a Conc. Lat. cap. 27. b Cap. 4. eod. tit. in 4. compil. c Sarius. al. Janius. d al. sacerdotii. e vel cadunt, vet. Matth. 15. f al. Brivien. Colon. Diocesi. g al. Calamitenfem. al. Talmen. h Patriarchae Constantiopolitano. i Cap. un. eod. tit. in 3. comp. x Brandiribaren. & restius quam Bracarenfis, agit enim hic de quodam Episcopo Graeco: Bracarenfis Episcopatus in Hispania est. al. Bramemben. al. Bramurben. al. Bratulenf. al. Brumciberenf.

terialis est, & visibilis: & interiorem, quae spiritalis est, & invisibilis. Exteriori visibiliter inungitur corpus, interiori invisibiliter inungitur cor. De prima Jacobus Apostolus ait a: Infirmatur quis in vobis? inducat Presbyteros Ecclesiae, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei salvabit infirmum. De secunda Joannes Apostolus ait b: Vos unctionem, quam accepistis ab eo, maneat in vobis: & non necesse habetis, ut aliquis doceat vos, sed sicut unctio ejus docet vos de omnibus. Unctio visibilis, & exterior signum est interioris, & invisibilis unctionis. Unctio vero invisibilis, & interior, non solum est signum, sed etiam sacramentum: quia si digne sumitur, vel agit, vel auget absque dubio, quod designat. §. 2. Ad exhibendum autem exteriorem, & visibilem unctionem, benedicitur oleum, quod dicitur catechumenorum, vel infirmorum: & conficitur chrisma, quod ex oleo fit, & balsamo, mystica ratione. Per oleum enim nitor conscientiae designatur: juxta quod legitur: Prudentes d virgines acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. Per balsamum odor bonae famae exprimitur: propter quod dicitur e: Sicut balsamum aromatizans odorem dedit. §. 3. Hoc ergo chrismate ungi debet Episcopus, non tam in corpore, quam in corde: ut & interius nitorem conscientiae, quantum ad Deum, & exterius habeat odorem famae, quoad proximum. De nitore conscientiae dicit Apostolus f: Gloria vestra haec est, testimonium conscientiae nostrae, nam omnis gloria filia regis ab intus. De odore famae idem Apostolus ait h: Christi bonus odor sumus in omni loco, & alii sumus odor vitae in vitam, alii odor mortis in mortem. Debet enim Episcopus bonum habere testimonium & ab iis, qui sunt intus, & ab iis, qui sunt foris, ut cortina cortinam trahat: & qui audit, dicat, veni. §. 4. Hoc unguento caput, & manus Episcopi consecrantur. Per caput enim mens intelligitur, juxta illud i: Unge caput tuum, & faciem tuam lavas. Per manus opera intelliguntur k, juxta illud l: Manus meae distillaverunt myrrham. Manus igitur inunguntur m oleo pietatis, ut Episcopus operetur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei. Caput autem ungitur balsamo charitatis, ut Episcopus diligat Deum ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota mente sua, & proximum suum sicut seipsum. Caput inungitur propter auctoritatem, & dignitatem, & manus propter ministerium, & officium. Caput enim ungitur, ut ostendatur illius representare personam, de quo dicitur per Prophetam n: Sicut unguentum in capite ejus, quod descendit in barbam, barbam Aaron. Caput o enim viri Christus, caput Christi Deus, quide se dicit p: Spiritus Domini super me, eo quod unxit me, evangelizare q pauperibus misit me. Manus Episcopi inunguntur, ut ostendatur accipere potestatem benedicendi, & consecrandi. Unde cum eas consecrator inungit: Consecrare (inquit) & sanctificare digneris Domine manus istas, per istam unctionem, & per benedictionem nostram: ut quaecunque consecraverint, consecrentur, & quaecunque benedixerint, benedicantur in Nomine Domini.

[i Hoc enim catholica Ecclesia tenet, non solum ex praeccepto divino, verum etiam Apostolorum exemplo. In Exodo quoque legitur, praecipisse Moysi Dominum, ut Aaron, & filios ejus ungeret, quatenus sacerdotio ei fungerentur: & Anacleus Papa, origine Graecus, qui a B. Petro fuit in Presbyterum ordinatus, & postea in Apostolatus officio Clementis suc-

a Jac. 5. b 1. Joan. 2. c In multis impressis adduntur haec duo verba: ita facietis. Sed male: nec sunt in manuscriptis. d Matth. 25. e Eccles. 24. f 2. Corin. 1. g Psalm 24. h 2. ad Tim. 1. i Matth. 6. k designantur. l Cant. 5. m al. ungitur. n Psalm 132. o 1. Corin. 11. p Luc. 4. q al. ad evangelizandum.

cessit, tradidit in ordinatione sua, ungentos esse Episcopos, more Apostolorum, & Moysi, quia omnis sanctificatio in Spiritu Sancto consistit, cujus invisibilis virtus sancto chrismate est permixta. Unde]

Tractat de unctione Regum, & de differentiis in unctione inter Reges, & Pontifices. Panor.

§. 5. Unde in Veteri Testamento non solum ungebatur Sacerdos, sed etiam Rex, & Propheta: sicut in libro Regum a Dominus praecipit Heliae: Vade, & revertere in domum tuam per desertum in Damascus: cumque perveneris illuc, unges Hazael in Regem super Syriam: & Jehu filium Namis unges in Regem super Israel. Helisum autem filium Saphat, qui est de Abel-meula, unges Prophetam pro te. Sed ubi Jesus b Nazarenus (quem unxit Deus Spiritu Sancto, sicut habetur in Actibus c Apost.) unctus est oleo pietatis d praefatis confortibus suis: qui secundum Apostolum est caput Ecclesiae, quae est corpus ipsius: Principis unctio a capite ad brachium est translata, ut Princeps extunc non ungitur in capite, sed in brachio, sive humero, vel in armo, in quibus Principatus congrue designatur: juxta illud, quod legitur e: Factus est Principatus super humerum ejus, &c. Ad quod etiam significandum, Samuel fecit poni armum ante Saul f, cui dederat locum in capite ante eos, qui fuerant invitati. In capite vero Pontificis sacramentalis est delibutio g conservata, quia personam capitis in Pontificali officio representat. Refert autem inter Pontificis, & Principis unctionem: quia caput Pontificis chrismate consecratur, brachium vero Principis oleo delinitur: ut ostendatur, quanta sit differentia inter auctoritatem Pontificis, & Principis potestatem.

Tractat de Christianorum omnium unctione.

§. 6. Quia vero Christus fecit nos in sanguine suo Deo nostro regnum, & Sacerdotes (propter quod Petrus b Apostolus i ait: Vos estis genus electum, regale sacerdotium:) idcirco in Novo Testamento non solum Reges, & Sacerdotes unguuntur, sed etiam omnes Christiani, bis ante baptismum, scilicet oleo benedicto, primum in pectore, deinde inter scapulas: & bis post baptismum, scilicet chrismate sancto, primum in vertice, demum in fronte. In pectore namque baptizandus inungitur, ut per k Sancti Spiritus donum abiciat errorem & ignorantiam, & suscipiat fidem rectam, quia l justus ex fide vivit. Inter scapulas, ut per Spiritus Sancti gratiam excutiat negligentiam & torporem, & bonam operationem exerceat: quia fides m sine operibus mortua est: ut per fidei sacramentum sit munditia cogitationum in pectore, & per operis exercitium sit fortitudo laborum. In scapulis, quatenus fides per dilectionem, secundum Apostolum n, operatur. In vertice vero baptizatus inungitur, ut sit paratus omni petenti de fide reddere rationem: quia per caput intelligitur mens, juxta quod legitur o: Oculi sapientiae in capite ejus, cujus superior pars est ratio, & inferior est sensualitas. Unde bene per verticem, quae est superior pars capitis, intelligitur ratio, quae est superior pars mentis. In fronte ungitur baptizatus, ut libere consteatur, quod credit: quia corde p creditur ad justitiam, ore vero fit confessio ad salutem: memor ejus, quod Dominus ait: Qui me confessus fuerit coram hominibus, &c. Ante baptismum ergo ungitur oleo benedicto: & post baptismum chrismate sancto, quia chrisma soli competit Christiano. Christus enim a chrismate dicitur, vel potius a Christo dicitur chrisma: non secundum nominis formam, sed secundum fidei ratio-

a 3. Reg. 19. b al. Jesus venit Nazarenus, &c. c Act. 10. d deest dicitio, pietatis, in antiquis. Eph. 1. Col. 2. e Esa. 9. f 1. Reg. 9. g al. delinitio: sed recentibus literis: in ceteris, delibutio. h Vox, Petrus, deest in manuscriptis. i Apocal. 1. 1. Petr. 2. k Hebr. 10. l Abac. 1. m Jac. 2. n Gal. 5. o Eccl. 2. p Rom. 10. q Matth. 10. & Marc. 8. r Aug. tra. 133. super Joann.

nem. A Christo vero Christiani dicuntur, tanquam uncti deriventur ab uncto: ut omnes concurrant in odorem illius unguenti, cujus nomen oleum est effusum.

Tractat de unctione Chrismatis post baptismum, quae dicitur Confirmatio.

§. 7. Per frontis chrismationem, manus impositio designatur: quae alio nomine dicitur Confirmatio: quia per eam Spiritus Sanctus ad augmentum datur & robor. Unde cum caeteras unctiones simplex Sacerdos, vel Presbyter valeat exhibere, hanc non nisi summus Sacerdos a, id est, Episcopus debet conferre: quia de solis Apostolis legitur (quorum Vicarii sunt Episcopi) quod per manus impositionem Spiritum Sanctum dabant: quemadmodum Actuum Apostolorum lectio manifestat: Cum autem (inquit b) audissent Apostoli, qui erant Hierosolymis, quia receperat Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum, & Joannem: qui cum venissent, oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum Sanctum: nondum enim in quenquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in nomine Domini Jesu, tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum: cujus adventus per unctionis ministerium designatur: quia culumba c, in qua Spiritus Sanctus super Christum in baptismo descendit, ad vesperam in cataclysmo d revertens, ramum retulit virentis olivae, cujus utique sacramentum David e Propheta praenoscens, exhibendam faciem in oleo praedicavit.

Tractat de Consecratione altaris. Abbas.

§. 8. Ungitur praeterea, secundum Ecclesiasticum morem, cum consecratur altare, cum dedicatur templum, cum benedicatur calix, non solum ex mandato legis divinae, verum etiam exemplo beati Sylvestri, qui cum consecrabat altare, illud chrismate perungebat: praecipit enim f Dominus Moysi, ut faceret oleum unctionis, de quo ungeret testimonii tabernaculum, & arcam testamenti, mensamque cum vasis. Verum unctionis sacramentum aliud g quidem efficit, & figurat, tam in Novo, quam in Veteri Testamento: unde non judaizat Ecclesia, cum unctionis celebrat sacramentum, sicut aliqui mentiuntur, qui neque Scripturas, neque Dei novere virtutem. §. 9. Monemus igitur, ut illum in ordinandis Presbyteris, & consecrandis Episcopis morem servet, & facias observari, quem Apostolica sedes observat: [& infra. i] Licet h Romanus Pontifex non utatur baculo pastoralis: tum propter historiam i, tum propter mysticam rationem: tu tamen ad similitudinem aliorum Pontificum poteris eo uti.

[i Qua disponente Domino cunctorum fidelium mater est, & magistra. Mirramus autem tibi per Cardinalem praedictum Pontificali ornamenta, Caligas, & Sandalia, Amictum, & Albam, cingulum, & succinctorium, orarium, & manipulum, tunicam, & Dalmaticam, chirothecas, & annulum, planetam, & mitram. Pallium vero per dilect. fil. Jo. Capellanum n. ante miseramus, &c.

TITULUS XVI. DE SACRAMENTIS & NON ITERANDIS.

CAP. I.

In ordinato in Subdiaconum sine manuum impositione, & confirmato non chrismate, sed olei unctione, non fiet iteratio, sed supplebitur praetermissum.

Inno-

a Episc. enim ordinarius est minister hujus sacramenti. Concil. Trid. sess. 7. de confr. c. 3. b Act. 8. c Matth. 4. Marc. 1. Luc. 3. d Gen. 8. e Psalm 108. f Exod. 30. g In C. Bar. aliud quidem efficit, & aliud figurat, &c. h Et licet. i Vid. Marcial. Lemovicens. Cent. x In quibusdam Cod. ita: de sacramentis iterandis vel non. Unus ita: De sacramentis iterandis, vel non iterandis.

Innocentius III. a (an. 1205. Roma in Angliam.) Aftoralis b: [& infra.] Præterea nos consulere voluisti, an permitti debeat ministrare, qui sine impositione manuum fuerit ad ordinem Subdiaconatus assumptus. Et si confirmationis sacramentum in eo debeat iterari, qui per errorem fuit non chrismate, sed oleo delinitus. Ad quod breviter duximus respondendum, quod in talibus non est aliquid iterandum, sed caute supplendum, quod incaute fuerat prætermisissimum.

CAP. II.

Prohibet sepultos a Schismaticis exhumari, vestimenta, cum quibus celebrarunt, iterum benedici, & altaria, in quibus celebrarunt, iterum consecrari.

Honorius III. Archiepisc. London. c & ejus Suffragan.

A nobis humiliter quæsitum, quid fieri debeat de mortuorum corporibus, qui tempore Schismatici, & reprobii vvaldemarii a Schismaticis sunt a sepulti: & de indumentis sacerdotalibus, cum quibus, necnon de altaribus, in quibus degradati Presbyteri celebrarunt. Nos autem inquisitioni vestrae breviter respond. quod non credimus ob hoc duntaxat sepultos hujusmodi exhumandos, aut debere indumenta talia iterum benedici, vel reconsecrari altaria supradicta.

CAP. III.

Si in ordinatione Presbyteri, vel Diaconi manus impositio fuerit prætermisissa, status temporibus supplebitur.

Greg. IX. Archiepisc. London. e (1228. Roma in Daniam.)

Presbyter, & Diaconus cum ordinantur, manus impositionem tactu corporali (ritu ab Apostolis introducto) recipiunt: quod si omissum fuerit, non est aliquatenus iterandum, sed statuto tempore ad hujusmodi ordines conferendos caute supplendum, quod per errorem extitit prætermisissimum f. Suspendio g autem manuum debet fieri, cum oratio super caput effunditur ordinandi.

TITULUS XVII. DE FILIIS PRESBYTERORUM ORDINANDIS, VEL NON. b

CAP. I.

Illegitimus non ordinatur, nisi ut religiosus fiat: nec tunc præfertur, id est, ad prælaturam non habilitatur.

Ex Concilio Pictaviensi. (an. 1078. in Galliam.)

UT filii Presbyterorum, & cæteri ex fornicatione nati, ad sacros ordines non promoveantur, nisi aut Monachi fiant, vel in congregatione canonica regulariter viventes l: prælationem vero nullatenus habeant. Sed neque servi, nisi a Dominis suis libertate donentur.

CAP. II.

Illegitimus filius Sacerdotis, qui hoc tacito per rescriptum Apostolicum paternam Ecclesiam impetravit, remouetur ab illa.

Alexander III. Lincon. electo. (an. 1176. Roma in Angliam.)

AD præsentiam nostram accedens R. Presbyter, tacito, quod esset filius Sacerdotis, impetravit a nobis, ut in Ecclesia, in qua pater ejus ministravit, existeret Capellanus. Ideoque mandamus, quatenus, si tibi constiterit, quod memoratus R. sit in Sacerdotio genitus, &

a Helienfis Episcopo. b Require ex c. pastoralis inf. de off. & pot. jud. del. cap. 1. eod. tit. in 3. compil. c Archiepiscopo Lugdunen. &c. d In Cod. Bav. adduntur hæc verba: utrum debeant exhumari. e al. Lugdun. f Vide leg. qui testamento. ff. de excus. tut. g al. impositio al. interpositio. h In uno manuscr. ita: de filiis Presbyt. non ordinandis, nec in paternis Ecclesiis tolerandis. In alio ita: De filiis Presbyterorum, & aliis illegitime natis ordinandis, vel non. i Cap. 1. eod. tit. in 1. comp. k gradus. l Vquan.

quod a pater in eadem Ecclesia ministravit: non obstantibus prædictis literis nostris, ipsum amoveas ab eadem.

CAP. III.

Non potest filius Sacerdotis Ecclesie paternæ præesse. h. d. cum sequent.

Idem.

PRæsentium b auctoritate jubemus, ut filios Sacerdotum in Ecclesiis paternis ministrare, vel eas qualibet occasione obtinere nullatenus patiaris: sed ipsos ab Ecclesiis, in quibus patres eorum ministrasse noscuntur, studeas penitus amovere.

CAP. IV.

Idem dicit.

Idem Vigorens. Episcopo. (an. 1177. Roma in Angliam.)

CONquerente c nobis M. Clerico: [& infra.] Frat. t. mandamus, quatenus, si publicum est, & notorium, patrem R. Clerici habuisse in prædicta Ecclesia personatum, filium ejus ibidem ministrare, aut ejusdem Ecclesie personatum habere nullatenus patiaris: & si jam institutus est ibi, eum inde non differas amovere.

[i Auribus nostris innotuit, quod cum R. Presbyter Ecclesiam B. Mariae de Vic. tanquam persona diutius habuisset, & post mortem ejusdem idem M. a Richard. possessore, & domino fundi fuisset presentatus, R. filius ejus Presbyteri in sacerdotio genitus institutionem ipsius Clerici nisi est impedito, & ad habendam Ecclesiam eandem omnibus modis aspirat. Quoniam igitur indignum est, & canonice obviat sanctioni, ut filii Sacerdotum debeant patribus succedere in Ecclesiis, nos ad enormitatem istam eradicanam sollicitè volentes, & diligenter intendere.]

CAP. V.

Episcopus, qui scienter contulit filio Sacerdotis paternam Ecclesiam, exinde eum removere non potest.

Idem London. Episcopo. d

Veniens e ad præsentiam nostram N. Clericus nobis proposuit, quod cum illum ad capellam sancti L. quam ei concessisti, in Presbyterum ordinasset, ipsum ea postea spoliasti, eo quod pater ejus in præscripta Ecclesia ministravit. Ideoque Frat. t. mandamus, quatenus, si tibi innotuerit, quando eam sibi dedisti, quod pater ejus Presbyter in dicta Ecclesia ministrasset, ipsam ei restituas, & in pace dimittas, amoto alio, si quem instituisi forsitan in eadem. Verum si hoc ignorans fecisti f, ex quo ad Ecclesiam ipsam eum in Presbyterum ordinasti, eam sibi restituas, donec in alia Ecclesia sibi provideas, unde honeste valeat sustentari.

CAP. VI.

Gratiam continet: antiq. Ex quo filius Sacerdotis est ordinatus, non debet cavere beneficio. Joan. Andr.

Idem Oxonens. Episcopo. g

PROposuit h nobis R. lator præsentium, quod cum ad Ecclesiam de Saleb. a Domino fundi fuerit presentatus, tu curam animarum noluisi sibi committere, pro eo quod esset filius Sacerdotis. Cæterum, quia indignum est, ut ipse postquam est in Subdiaconum ordinatus, omnino debeat Ecclesiastici beneficii provisione carere: mandamus, quatenus aliquem honestum Presbyterum cum assensu ejusdem Clerici invenire studeas, qui Ecclesie serviat supradictæ, ita quod

a Conc. Trid. sess. 25. in decret. de reform. cap. 15. idem sancivit. b Post Conc. Lateran. sub Alex. III. p. 19. cap. 4. & cap. 3. eod. tit. in 1. compil. & Conc. Trident. proxime citatum. Arnulf. Lexov. episc. 112. cap. 7. de test. cap. 14. de purg. can. c Post Conc. Later. sub Alex. III. p. 19. cap. 1. & cap. 4. eod. tit. in 1. compil. Conc. Tol. IX. c. 10. d Lugdunens. e Post Conc. Later. sub Alex. III. p. 19. c. 5. & cap. 6. eod. tit. in 1. comp. f Vide leg. 2. ff. de jur. & sa. igno. & l. si res obligata. ff. de legat. 1. g Idem R. Exoniens. Episc. h Post Conc. Lat. sub Alex. III. p. 19. c. 6. & cap. 7. eod. tit. in 1. comp.

quod præfatus R. medietatem omnium beneficiorum prædictæ Ecclesie, eidem in suo ordine serviendo, pacifice debeat obtinere. Non enim solus Presbyter Missarum solemnia, vel alia divina officia potest sine ministerii suffragio celebrare.

CAP. VII.

Filius præesse potest Ecclesie, cui pater præfuit mediate. Idem Archiepiscopo Cantuariensi. a

EX transmissa conquestione G. Clerici percepimus, quod ad Abbatis de Castris præsentationem, in quodam beneficio Ecclesie de N. b eum in præfenti recipere distulisti, eo quod pater ejus in præfata Ecclesia ministravit: quo defuncto, media intercessit persona, cui prædictum beneficium est collatum. Ideoque mandamus, quatenus si est ita, prænominatum Guil. ad præfatum beneficium admittere non postponas, non ideo minus observato Apostolici rescripti decreto, quod successionem in Ecclesia Dei hæreditariam detestatur.

CAP. VIII.

Filius præesse potest Ecclesie, in qua pater sine titulo ministravit.

Idem Vigorens. Episcopo. (an. 1188. Roma in Angliam.)

CONstitutus in præf. nost. G. Clericus, supplici nobis inquisitione monstravit, quod cum capellam de Storton. canonice fuisset adeptus, & eam pluribus annis pacifice possedit, R. miles ipsum ea sine iudicio spoliavit. Cumque memoratus Clericus exinde apud te deposuisset querelam, obiectum fuit ei, quod pater suus in capella ministravit eadem: [& infra.] Fr. tuæ mandamus, quatenus si tibi constiterit, quod idem Clericus a capella fuerit prædicta per potentiam laicalem ejectus, & quod pater ejus præfata capellæ persona, seu perpetuus Vicarius non fuerit (licet in eadem nomine ejusdem G. quandoque ministraverit) ipsam sibi cum redditibus perceptis restituere non omittas.

[i Ideoque præfatum capellam nondum posuit rehabere. Quia vero ad nostrum spectat officium, insolentiam Laicorum contra viros Ecclesiasticos debita severitate compescere.]

CAP. IX.

Si is, cui concessum est a Papa, ut possit dispensare cum filiis Sacerdotum, circa Ecclesias paternas immediate tenendas, cum aliquo dispensat, ille per literas iustitiae postea contra eum impetratas, removeri non poterit.

Idem Eboracen. Archiepiscopo. (an. 1177. Roma in Angliam.)

EX tua nobis d parte est propositum, quod cum olim ad tuam consultationem super filiis Sacerdotum tales a nobis literas recepisses, ut eos posses in Ecclesiis, quas patres eorum nullo mediante possederant, sustinere, quos probatæ vitæ, & sanæ e conversationis cognosceres, vel quos longo tempore illas tenuisse f constaret: quidam ad iudices literas impetraverunt, ut si constaret eos esse filios Sacerdotum, vel Clericorum, qui in proximo ante eos Ecclesias tenuerunt, super his imponatur eis app. cessante silentium, & Ecclesias istas ipsis assignent, quamvis in eis se ostendere nequeant per Episcopos institutos. Super quo tibi t. respond. quod si per priores literas cum aliquibus Clericis dispensasti, dispensationem tuam posteriorum literarum intuitu nolumus irritari. Alios vero Clericos laicæ donationis intuitu, in Ecclesiis sine auctoritate Pontificis sui institui, aut institutos remanere, auctoritate Apostolica prohibemus.

a Idem venerabilibus fratribus. R. Cant. Archiepisc. totius Angliæ Primati, & Apost. S. Legato, & R. Vigoren. Episcopo, sic habet 1. collectio. b al. de H. vide Anton. Auc. in notis veteris collectionis. c Quatenus si constiterit, quod præd. Clericus, d Post Concil. Lateran. sub Alexand. III. part. 19. cap. 10. & e. 10. eod. tit. in 1. compil. al. cap. 3. ut est in Tarrac. veteri. e alit. bona. f al. habuisse.

CAP. X.

Si manifestum est, quod filius in Ecclesia immediate successit patri, sine aliqua restitutione, ab illa removebitur.

Idem Cantuarien. Archiep. & ejus Suffragan. (an. 1178.)

QUoniam a est sacris canonibus prohibuit: [& infra.] Præcipimus, quatenus si manifestum, & publicum fuerit, patres b in Ecclesiis personatus gessisse, filios ab eisdem (si etiam eas adepti sunt) penitus excludatis, nec ad earum gubernationem ulterius assumantur. Nolumus enim, ut causa in iudicium deducatur, vel testes etiam admittantur, si hoc manifestum existat.

[i Ne quis hæreditario jure Ecclesiastica beneficia possidere præsumat, nec hi, qui in sacerdotio sunt geniti, nisi probate vixerint, in claustris Monachorum, vel Canonicorum regularium ad sacros ordines debeant promoveri: vobis]

CAP. XI.

Filius etiam legitimus remouetur ab Ecclesia, in qua immediate successit patri Vicario, vel Rectori.

Idem Cantuarien. Archiepiscopo.

AD extirpandas c successiones: [& infra.] Fr. tuæ mandamus, quatenus, si qui filii Presbyterorum provincie tuæ teneant Ecclesias, in quibus patres eorum tantquam persona, vel vicarii nulla persona media ministrarunt: eos (sive geniti sint in sacerdotio, sive non) ab eisdem Ecclesiis non differas amovere.

[i A sanctis Dei Ecclesiis studio torius sollicitudinis debemus intendere, & etiam ad hoc decet nos vigilem curam exhibere, ne circa ministerium suscepti regiminis videamur minus diligentes existere, si id vitium in Ecclesiis, vel negotiis Ecclesiasticis, & viris permittimus pullulare. Hinc est quod]

CAP. XII.

Filius Episcopi legitime natus promoveri potest ad ordines, & in paternam Ecclesia beneficiari.

Clemens III. Cassel. Archiepiscopo. d (an. 1189. Roma in Hiberniam.)

AD hæc e ex parte tua nostris auribus est relatam: [& infra.] Quod a nobis fr. tua requisivit, an a Pontificibus generati valeant ad sacros ordines promoveri, si scientia fuerint, & morum honestate probabiles: Sciat fr. t. quod si ex legitimo sunt matrimonio procreati, nec aliud canonicum obviat, licite possunt ad sacros ordines ascendere, & in eisdem Ecclesiis, in quibus præfuit, vel præfuerunt genitores eorum, beneficium obtinere.

CAP. XIII.

Non potest filius esse Vicarius illius Ecclesie, in qua pater proximus fuit rector.

Idem. f

MIChael g Presbyter de sancto Germano, transmissa nobis conquestione, monstravit, quod cum Ecclesiam sancti I. de Corona h tuæ diocesis canonice sit adeptus, M. filius Antonii, qui proximo ante ipsius Ecclesie habuit personatum, ad se Vicariam ipsius asserit pertinere: [& infra.] F. tuæ mandamus, quatenus si constiterit tibi, ipsum i M. fuisse filium Antonii, qui ejusdem Ecclesie habuit proximo personatum, ei super eadem Vicaria perpetuum silentium imponere non postponas.

[i Quia igitur in Ecclesia successiones in prælaturis, & dignitatibus Ecclesiasticis statutis canonicis damnantur.]

CAP. XIV.

Illegitime genitus etiam de uxore, sine dispensatione ad ordines, vel beneficia promoveri non potest.

Idem.

a Cap. 11. eod. tit. in 1. compil. b al. patres eorum. c Cap. 1. eod. tit. in 2. compil. d Alias Casan. al. Cassen. Episcop. al. Cusselben. al. Cassiano Arch. e C. 3. eod. tit. in 2. compil. f Celestinus III. g Cap. 4. eod. tit. in 2. compil. h Coronen. al. Tonon. i al. N. ipsum filium fuisse, &c.

Idem. (an. 1190. Roma.) Iteras: [& infra. 1] Intelleximus s., quod H. in Sa-

[1 Dilectionis vestra accepimus, vorum laboris praesentium, & ejus originem continentes.]

CAP. XV.

Illegitimus in Ecclesia paterna praebendari non debet.

Innocentius III.

Cum decorem domus Dei: [& inf.] Filiis Canonorum praebendas in eisdem Ecclesiis conferri non finatis, quorum b sunt Canonici patres eorum.

CAP. XVI.

Si illegitimus, maxime filius spurius instituat in Ecclesia, in qua institutus est pater, institutio non valet, & institutus a suis beneficiis suspendatur.

Idem in Concilio generali. d (an. 1215.)

Ad abolendam e pessimam (quae in pluribus inolevit Ecclesiis) corruptelam, firmiter inhibemus, ne Canonorum filii, maxime spurii, Canonici fiant in saecularibus Ecclesiis, in quibus instituti sunt patres eorum.

CAP. XVII.

Alius, quam Papa, non dispensat, ut filius in Ecclesia paterna immediate succedat.

Honorius III. g (an. 1220. Roma in Belgium.)

Dilectus filius G. Praepositus sanctae M. transmissa nobis petitione monstravit, quod cum Virgilius Presbyter quendam Ecclesiam, curam animarum habentem, quam nullo medio habuit pater ejus, obtineat, ipsum monuit, ut resignaret eandem: sed idem asserens, quod H. Remen. b Archiepiscopus, tunc Apost. sed. Leg. dispensavit cum eo, id efficere contradicit.

Quocirca mandamus, quatenus non obstante dispensatione aliqua, quae a sede Apostolica non manaverit, quod canonicum fuerit (appellatione postposita) statuat.

CAP. XVIII.

Illegitimus absque dispensatione Papa ad dignitatem, vel personatum, vel beneficium curatum, promoveri non potest.

Gregorius IX. Turon. Archiepiscopo. i (an. 1228. Roma in Galliam.)

Nimis in tua provincia Ecclesiae deformatur & honestas, ex eo, quod filii Sacerdotum, & alii non legitime nati, ad dignitates, & personatus l, & alia beneficia curam animarum habentia, sine dispensatione sedis Apost. promoventur. Quocirca mandamus, quatenus praedictis personis a personatibus, & dignitatibus, & hujusmodi beneficiis prorsus amotis, ea personis idoneis conferri facias per illos, ad quos electionem ipsorum de jure noveris pertinere. Et ne id de aeterno praesumatur, districtius inhibemus.

a Cap. 5. eod. tit. in 2. compil. b al. quorum. c Vide no. per B. in l. generaliter §. cum autem. C. de instit. & subst. sub condit. fact. d cap. 31. e Concorde Concilium Trident. sess. 25. de reform. c. 15. & habetur cap. 1. eod. tit. in 4. compil. f al. sed. g Decano Mortensi, & in aliquot vetustis legitur, Innoc. III. h In multis antiquis legitur G. Remensi. i Alius Archiepiscopus. x al. diffamatur. k Vide ff. de ali. & ubar. leg. pen. & l. si filius. ff. de dona.

TITULUS XVIII. DE SERVIS NON ORDINANDIS

ET EORUM MANUMISSIONE.

CAP. I.

Servus ante plenam manumissionem ordinari non debet.

Ex Concilio Toletano. (forse an. 633. in Hispan.)

Instruendi a: [& infra. 1] Forte dicit aliquis: Clericus fieri non permittitur, nisi ante Clericatum ingenuitatis dignitate potiat. Revera verum dicit. Et ideo quod infirmari b, vel vituperari potest, praecaveri debet.

Non solum autem, qui ad Clericatus ordinem promovendi sunt, in Ecclesia manumittendi sunt: verum etiam hi, quos quisque pro remedio animae suae emancipari vult, quia sic scriptum est in pacto Francorum.

[1 Sum praereva Latini, ut sciant, quia nullatenus alia loco manumittere possunt proprios servos, quos Dominici castris aggregare decreverunt, nisi in sacra Ecclesia ordine prenotato. Quomodo enim Clerici extra Ecclesiam libertatem assequi possunt, qui a lege mundana extranei sunt, & quibus interdicitur, ne ad seculare iudicium procedant, quomodo seculari iudicio a iugo servitutis absolvuntur? Sed]

CAP. II.

Servus sine licentia Domini ordinatus deponitur, & Dominus restituatur.

Ex eodem. e

DE servorum ordinatione: [& infra. 1] Statutum est, ut nullus Episcoporum deinceps ad sacros ordines eos promovere praesumat, nisi prius a Dominis libertatem fuerint consecuti. Et si quilibet servus fugiens Dominum suum, qualibet calliditate, aut fraude ad gradus pervenerit Ecclesiasticos, decretum est, ut deponatur, & ejus Dominus eum recipiat.

[1 Qui pessimam ad gradus Ecclesiasticos indiscrete promovuntur, placuit omnibus cum sacris canonibus concordare.]

CAP. III.

Servus ab Ecclesia manumissus ordinari potest: & quod acquiri, post suum obitum erit Ecclesiae manumittentis: quam si accusat, vel contra eam resistatur, libertate, & ordine privetur.

Ex eodem. d

DE famulis Ecclesiae constituere Presbyteros, & Diaconos per parochias liceat, ita tamen ut antea manumissi statim recipient libertatis. §. 1. Quicquid autem talibus extiterit debitum, aut quolibet modo collatum, eis in personas extraneas transmittere non licebit, sed omnia ad jus Ecclesiae, a qua manumissi sunt, post eorum obitum debeant pertinere. §. 2. Quibus (sicut ceteris Ecclesiae libertis) accusandi, vel restituendi adversus Ecclesiam aditus pracludatur: ad quod si aspiraverint, non solum libertatis beneficio careant, sed etiam honoris gradum, quem non dignitate naturae, sed necessitate temporis promeruerunt.

CAP. IV.

Dominus in servo, quem manumittit, potest spirituales operas retinere.

Ex Concilio apud Alichii. e (an. 917. in German.)

Nul-

a Al. instituendi. b al. infamari. c Burchard. lib. 2. decret. cap. 31. lvo part. 6. c. 132. Grat. dist. 54. cap. 6. Pann. lib. 3. tit. de serv. non ordin. c. 1. & post Concil. Lateran. sub Alex. III. part. 50. cap. 56. & c. 2. eod. tit. in 1. comp. ubi integrum caput, & variam inscriptionem invenies: nam alias adscribitur Concil. Maticensi, al. Tolerano. d Adde potest. q. c. 73. e al. Alvern. al. Altheim. al. Altheim. al. Archi. solet Burchardus eum locum appellare Altheim, ut lib. 1. cap. 162. & 227. lvo part. 6. cap. 602. Decret. ex Conc. apud Altheim habito, c. 38. Huc rex Conradus interfuisse dicitur.

N ullus a. [& infra. 1] Si quis de servis suis quemquam donaverit libertate, & ipsum in Presbyterum fecerit ordinari, ille autem postea in superbiam elatus, Domino suo canonicas horas psallere noluerit, accusatus apud Episcopum, qui ordinaverit eum, degradetur.

[1 Clericus ad gradum Presbyterii promoveatur, nisi ordine canonico, ut scriptum in canonibus habetur. Si enim propter Dei dilectionem.]

CAP. V.

Spurii, vel servi ordinari non debent.

Alexander III. Archiepisc. Turon.

Consultuit: [& infra.] Consi. t. t. respond. quod neque spurious, neque servos ordinare debes: & si memor es, in consecratione tibi dictum fuit, vide, ne quemlibet servilis conditionis ad ordines promovere praesumas.

CAP. VI.

Manumissus ab Ecclesia, ut fiat Clericus, & ipsi Ecclesiae perpetuo serviat in d'vini, ad aliam Ecclesiam se transferre non potest: secus si pure fuerit manumissus. Vel sic: secus si fuerit manumissus, ut serviat. Jo. Andr.

Innocentius III. Variensi b Episcopo. (an. 1207. Viserba in Hungariam.)

EO libentius c: [& infra.] Adjecisti aliam quaestionem, an illorum filii, qui Ecclesiae servili conditione tenentur, traditi a parentibus militiae clericali cum suorum contentia Dominorum, ut in eadem Ecclesia debeant deservire, assuetos propterea libertatem, post tempus ea relicta possint ad aliam se transferre? in quo credimus distinguendum, utrum eo tenore fuerint manumissi, & obligati d ordini clericali, quod manumittendi Ecclesiae, dum vixerint, debent impendere famulatum in obsequiis divinarum: & tunc transferendi se ad aliam est eis licentia deneganda: vel manumissi extiterint absolute, sicque libertatem habeant ad aliam transfundi.

CAP. VII.

Jus, quod est de servo factu Diacono, etiam de Subdiacono debet intelligi.

Idem.

MI tamur non modicum, cum e certum sit in constitutionibus antiquorum, quando f servi in gradus Ecclesiasticos ordinati, debeant in servitute, vel non debeant revocari: [& infra.] De Subdiaconali ordine, quia de eo non fit mentio in Patrum statutis expresse, videtur nobis, quod & is cum Diaconali gradu privilegio gaudet eodem. Nam licet sacer ordo non reputaretur in Ecclesia primitiva, tamen a constitutione Gregorii, atque Urbani secundum moderna tempora, sacer gradus esse minime dubitatur.

CAP. VIII.

Natus ex patre servo, & libera matre, liber est, & licite promovetur.

Gregorius IX. Archiepiscopo Neapolitano. (an. 1228.)

Dilectus filius G. Diaconus proposuit, quod I. miles ea occasione, quod patrem ipsum hominem servum esse proponit (licet mater sua, cujus debet imitari g conditionem, libera esse noscatur) ne promoveatur in Presbyterum, impedire praesumat. Quocirca mandamus, quatenus si tibi consiterit de praemissis, eundem militem ab hujusmodi impedimento cessare b compescas.

a Ex cap. 3. eod. tit. in 1. compil. b alias, Variensi, alias Vacinensi, al. Vacienti. c Cap. 1. eod. tit. in 3. compilat. d in omnibus manuscriptis, oblatis: in uno solo, obligati, sed i. & g. velut suprabundantia erant notata. e cautum. f alias quomodo. g vide l. idem Pomponius. §. idem scribit, De rei vindic. & Instit. de ingen. §. 1. h vox, cessare, deest in vob.

Tom. II.

TITULUS XIX. DE OBLIGATIS AD RATIOCINIA

ORDINANDIS, VEL NON.

CAP. UNIC.

Obligatus ratiocinia, deposito opere, & reddita ratione, ordinari potest: prius vero non.

Ex Concilio Carthag. a (an. 348. in Afric.)

M agnus Episcopus Augusti. dixit: Quid dilectioni vestrae videtur, procuratores, actores, executores seu curatores pupillorum si debeant ordinari? Gratus Episcopus dixit: Si post deposita onera, & reddita ratiocinia, actus vitae ipsorum fuerint comprobati in omnibus, debent cum laude Dei (si postulati fuerint) honore munerari: si enim ante libertatem negotiorum, vel officiorum fuerint ordinati, Ecclesia infamatur. Universi dixerunt: Recte statuit Sanctitas vestra, ideoque ita b est nostra sententia.

TITULUS XX. DE CORPORE VITIATIS

ORDINANDIS, VEL NON.

CAP. I.

Presbyter, qui in duello digiti partem amisit, ex dispensatione sui Episcopi potest in suo ordine ministrare.

Alexander III. c (an. 1165. Roma in Campaniam.)

DE Presbytero Campaniae, qui duellum sponte obtulit, & oblatum suscepit, & in eo partem digiti amisit: respondemus, quod cum ipse non perdidit tantum de digito, quin sine scandalo possit solemniter celebrare, satis potes post peractam poenitentiam cum eo misericorditer agere, & permittit ipsum in suo ordine ministrare, licet ejus excessus gravis admodum extitisset.

CAP. II.

Habens in oculo maculam, quae non inducit magnam deformitatem, etiam ad Episcopatum potest promoveri.

Idem Cisterciens. electo, (al. Cisterciens. an. 1173. Roma in Angliam.)

Cum de tua electione quaestio mota fuisset: [& infra. 1] Tibi, quod in oculo maculam habeas, & filius Canonici fueris, est obiectum: unde Cantuariens. Archiepiscopo dedimus in mandatis, ut pro eo, quod Canonici filius diceris, in promotione tua ex multa dispensatione procedat. De macula vero d Archiepiscopo praedicto mandavimus, ut cum consilio Suffraganeorum suorum, quod exinde visum fuerit, exequatur, in quo tibi ex maxima dispensatione curavimus providere.

[1 Et aliorum, qui sunt in quibusdam Ecclesiis Anglicanis electi in praesentia nostra, & nostrorum fratrum.]

CAP. III.

Sectus in cunabulis, licite promovetur.

Clemens III. Variens. Episcopo. (an. 1189. Roma in Hungariam.)

I. EX parte Bartholomaei Monachi, & hunc e fuisse nostro Apostolatu praesentatum, quod cum ipse in cunabulis sectus fuerit, postmodum sub regula & Abbate devote Deo militans, in Diaconatus ordinem est promotus: [& infra. 1] Sane cum secundum statutum H ta

a Concilium Carthaginense primum, cap. 8. ut refert Burchardus lib. 2. decret. cap. 36. lvo p. 6. c. 137. Gratianus dist. 54. cap. 3. ubi falso tribuit Concil. Maguntinensi. b al. ista. c Saletitano Archiepiscopo ex ea collectione, quae est post Lateranensis part. 26. c. 4. 5. & 6. vide Concilium Tridentinum, Sessione 25. de reformatione, cap. 19. Adde beatum Thomam, & ibi Cajetanum 2. 2. quaest. 95. ad articulum 3. & plenissime per Bernardum Vasquium controversiarum illustrum cap. 12. & 49. d alias, vere in oculo. e Cap. 1. eod. tit. in 2. compilatione.